

Атефатъ Вараджъ

Младежко добруджанско списание

Год. I.

ВАРНА, 4 юний 1928 г.

Редактира комитетъ

Брой 10.

АБОНАМЕНТЪ: За година 60 лв.

БРОЯ 3 ЛВ.

АДРЕСЪ: Ул. Русенска № 23.

ВЕЛИКИЯТЪ БЕЗСМЪРТНИКЪ

На смърть, бракто, на смърть да вървимъ!

Единъ великъ народъ отъ своята Голгота вещаеше зората на освобождението си. Средъ настръхналия ужасъ на робската нощъ, мощния гласъ на Ботйовото „Знаме“ гърмѣше на дължъ и на ширъ:

— Захваща се вече драмата на Балканския полуостровъ... Много-словениятъ источенъ въпросъ стъпи въ своя трети актъ... Всичката Пловдивска кааза е потънала въ кръвъ... Бунтътъ е обхваналъ и средата на Балкана... Касапницата ще бжде страшна и отвратителна.... Но треперете, тирани! Полудейте, дипломати! Късайте си коситѣ, велики царе юдейски на капитала! Босфорскиятъ идеалъ ще падне, „болниятъ“ ще умрѣ и вашитѣ безбройни капитали ще потънатъ въ помята на турския развратъ, и въ священната кръвъ на нашата Свобода... Седемъ милиониятъ български народъ иска: Свобода или Смърть!

И наистина драмата начена.

Единъ поробенъ народъ, чрезъ перото на своя първожрецъ и вдъхновенъ апостолъ, високо, мощно и всепобедно потрѣби:

Нѣма властъ надъ оная глава, която е готова да се отдѣли отъ плещитѣ си въ името на Свободата и за благо на цѣлото човѣчество!

Подробноститѣ се знаятъ.

Предъ олтаря на своя поробенъ народъ и Христо Ботйовъ всеотдайно самопожертва сърцето, живота, мечтитѣ си.

Дете невръстно още, Той бѣ прозрѣлъ великата истина за безсмъртието на вѣчно младия Подвигъ. Окриленъ отъ вѣрата му, Той понесе голготския си кръстъ гордо и беззавѣтно. Носи го цѣлъ животъ. Носи го въпреки обществената и лична покруса, които непрестано и неотстъпно го преследваха.

„Милинъ камъкъ“ е неговото кръщение, неговото разпятие, неговото възкресение. Христо Ботйовъ

стана българския Исусъ. Христо Ботйовъ победи смъртъта. И заживя истинския си животъ — живота въ смъртъта.

Героичната му сѣдба, като разлюляна камбана и днесъ — и много още години — буреностно ще пѣе великата приказка на още по-великия му животъ. Защото — казано е нѣкъде — всичко увѣхва предъ лицето на Смъртъта, само Подвигътъ е неенъ врѣстникъ. Годиинитѣ гърмятъ отъ буреностния му маршъ.

Подвигътъ е самата вѣчностъ. За това той не умира. За това Той се смѣ надъ костеритѣ, възкрѣства изъ пожарищата. И всѣкога е шедствалъ победоносно. Великъ съ красивата саможертва на белѣзанитѣ отъ неговия духъ! Венценоситѣ му и когато сѣ бивали мъртви — пакъ сѣ побеждавали. Кой е угасилъ до сега Прометеевския огънь?...

„И пѣвци пѣсни за Него пѣятъ“. За непобедимия. За борческата воля на кръстенитѣ съ неговия духъ. За всеотдайната саможертва на просвѣтленитѣ отъ Него. За всички велики незнайници, които мълчаливо изграждатъ храма на свѣтлото градоуше. Защото тѣ създаватъ красивото утре, съ цената на живота си, въ името на вѣчния животъ: — царството на красотата и мировата хармония, за които лѣземъ мечти още отъ ранни години.

Какво значи Смъртъта предъ всемогщия устремъ на волята за Щастие — предъ великата жажда за истина и правда!...

Смъртъта е нераздѣлна другарка на човѣка, — другарка, съ която той цѣлъ животъ враждува. Дори и когато коситѣ му посивѣятъ. Но за Христо Ботйовъ Тя е нѣщо по-силно и отъ хипнозъ. Мечта. Превъплощаване съ вѣчното. Сливане съ безсмъртния Духъ — съ героичната и драговолна саможертва на милионитѣ, които „силно любятъ и мразятъ“. Тя не го плаши. Той я желае. Защото Смъртъта е освобождение за поета — бунтовникъ отъ съкровенната повеля на дълга и отъ кошмарното му самочувствие, че живота му е обреченъ. Нейнитѣ очи сѣ милосърдни и добри: въ тѣхъ се синѣ тихо пристанище... Тамо го очакватъ доспѣхитѣ на Рицаря и славата на Пророка.

Смъртъта за Христо Ботйовъ е „мила усмивка и хладния гробъ — сладка почивка“. За това той живѣ въ съзнанието на своя народъ съ красотата на жизнения си подвигъ. И съ блѣсъкътъ на вълшебното си слово, най-съкровеното и за това, може би — най-великото. Днесъ Той овенчанъ. И за това „пѣвци пѣсни за него пѣятъ“:

— Той не умира!...

П. Господиновъ

Колинизаторската политика на Ромѣния въ Добрудна

Политическитѣ граници между победители и победени се начѣртаха въ мирнитѣ договори презъ 1919 год., като авторитѣ имъ зашеметени отъ завоевателната си политика коваха тия сѣщи договори безъ огледъ къмъ етническитѣ граници на

народитѣ. А за свое оправдание издигнаха принципа за *самоопредѣление на народитѣ* и едва ли не проглушиха свѣта. Но на цѣлъ свѣтъ много скоро стана ясно че взетитѣ мѣрки въ мирнитѣ договори сѣ само на книга и че нито една отъ победи-

телките не се съобразяватъ съ толкова проглушениятъ принципъ на самоопредѣление. Дори поменъ не остана отъ 14-тѣ Уилсонови точки, а се изоставиха и неизпълниха лоялно всички постановления за закрила на малцинствата.

И много естествено, днесъ последва, да се обажда гласътъ на съвестта, дори и отъ хора които коваха сжщитѣ договори. Тоя гласъ на велика неправда, каточели не смуцава и тираниитѣ на Добруджа и тѣ иматъ безсрамието да говорятъ и пишатъ по всички страни на свѣта, че въ Добруджа сж много по малко българитѣ и че Ромжния има историческото и етническо *право* да я владее, понеже тя е била на тѣхния Мирчо войвода, докато въ 1878 г. нѣмаше за тѣхъ никакви войводи и права.

Тѣ не се двоумятъ като прибѣгватъ до нечувани и незапомнени досега отъ никого, варварства и издевателства надъ невинното българско население, като създадоха чудовищни закони за отнемането земята на добруджанския селянинъ.

Тѣ не се спрѣха да измислятъ и друго средство.

Да преселятъ отъ Македония разни цинцари, познати намъ като най размирень елементъ съ съмнително произхождение и заселятъ между добруджанския българинъ, само и само да осжществятъ своята слѣпа колонизаторска политика въ Добруджа.

И насърдчавани отъ тая политика на официална Ромжния куцовлашки тѣлпи бѣснеятъ и играятъ своето юдинско хоро върху труповѣтъ на толкова жертви паднали отъ ножа и куршума на тия изчадия.

Тѣ сж покварени, безъ всѣкакъвъ моралъ, чада на сатаната.

Тѣхъ не ги трогватъ сълзитѣ на немощна майка изъ гърдитѣ на която съ ножъ е изтръгната скжпата ѣ рожба, въздищи-

китѣ на бѣловласъ старецъ обесенъ съ крака нагорѣ надъ пламъцитѣ на клада.

А картината на ужаса на поробенитѣ не е закрита за тия които създадоха мирни договори и О. Н. — *»буденъ стражъ«* — за запазване правата на малцинствата.

Нена се поучимъ отъ неста имъ

Защото той е толкова, по за адмириране, колкото, че идва въ единъ моментъ, когато мжката е сковала душата имъ, поради голѣмитѣ изпитания на които сж подложени въ последнитѣ дни. И въпреки своитѣ страдания, които непрестанно огорчаватъ живота имъ на роби, потиснати, онеправдани, ограбени и измжчвани, тѣ намиратъ време да потърсятъ срѣдства, да отдѣлятъ отъ коравия си залъкъ, за да помогнатъ на своитѣ пострадали братя отъ природната стихия въ Южна България.

Въ позива си, съ който се обръщатъ къмъ цѣлото население въ Добруджа, тѣ добруджанскитѣ българи апелиратъ къмъ своитѣ сънародници да отдѣлятъ по нѣщичко, за да внесатъ на комисиитѣ които ще ги споходятъ, за въ полза на онещастлиивенитѣ си братя задъ граница, кръвъ и плътъ, отъ тѣхната кръвъ и плътъ.

Тѣ апелиратъ за щедростъ, и още въ първитѣ дни, тѣхния зовъ биде чутъ, и отъ всѣки кжтъ на родната земя, колиба или палатъ отъ всѣкжде запристигнаха известия за свѣрхчовѣшката готовност и щедростъ, съ която се отзоваваше добруджанския българинъ за да подпомогне българина отъ южна България И така само въ два три дена се събраха суми надъ 1¹/₂ милиона лей.

Защото самъ подложенъ на изпитания, живѣющъ постоянно въ нещастие българина въ Добруджа, който най-добре познава силата на човѣшката скръбъ, не може да стой спокоенъ при вестта за голѣмата бѣда, която постигна тракийцитѣ задъ Балкана. Защото той се чув-

Много добръ знаятъ тѣ, че не се съблюдаватъ клаузитѣ за малцинствата отъ победителитѣ. И когато до тѣхъ стигнатъ апелитѣ за човѣшки правдини на поробенитѣ — зловещо мълчатъ—или ги обевяватъ за рушители на европейския миръ.

Д. Савовъ.

ствува българинъ, защото той живѣе съ нашитѣ мжки, радости и скръбъ, съ мжкитѣ, скръбта и радоститѣ на българското плѣме, затова той винаги отправя очитѣ си къмъ насъ, неговитѣ братя българи живущи въ малката но все пакъ свободна България и чака отъ тамъ да срещне братски съчувствие топли слова, или пъкъ бърза помощъ!

Но що правимъ ние — сме ли винаги на постаси, и не дезертираме ли, не манкираме ли отъ своя човѣшки дългъ да имъ помогнемъ, на тѣхъ невиннитѣ страдалци, да отнемъ сълзитѣ имъ, да ги поупокоимъ. Да кажемъ поне нѣколко думи да ги поизлѣжемъ дори, но да налѣемъ временно поне цѣлебень балсамъ въ отворенитѣ имъ и страждущи рани. . . .

Но, това ние не правимъ, защото сме на свобода, улиани сме въ своитѣ дѣлнични дребнави смѣтки, личнитѣ ни интереси, борбата ни за хлѣба сж поставени надъ всичко и българското, което робѣтъ го чувствува въ себе си винаги, въ насъ проблѣсва само по нѣкога въ дни на тържества, или пъкъ страшно тежка скръбъ, но моментно, както нѣкоя йскра, за да угасне пакъ, и кой знай кога да се подпали.

Защото насъ повече ни интересува, какво става въ Китай, кой какви изявления е направилъ за свѣтовната политика, кога и какъ билъ посрещнатъ нѣкой авиаторъ или философъ отъ Индия, кой до кога ще стои на властъ за да профанира съ нея за лични егоистични смѣтки и цѣли, а за тѣхъ, братята—роби въ равни поля на Доб-

руджа не се същаме дори тогава, когато викове за помощ раздират слуха ни и не ни дават покой.

И тѣ понасятъ безропотно тази наша апатия къмъ тѣхнитѣ страдания и безъ да ни се сърдятъ дори, ни помагатъ. Помагатъ защото сж страдалици, защото въ нещастие живѣли, тѣ повече сж склонни да разбератъ скръбта на друго, и сърдцата имъ сж изпълнени съ желание да изтриятъ сълзитѣ своитѣ на братя.

Нека ни поучи тѣхния жестъ — нека тѣхната готовностъ да ни помогнатъ, ни послужи за урокъ, за да не ги забравяме, и въ тежки дни да имъ помагаме. Защото тѣхнитѣ нещастия сж ежедневни, тѣ сж много голѣми: отнеха имъ училища, църкви, отнеха имъ свободата, лишиха ги отъ нивитѣ имъ които тѣ и тѣхнитѣ дѣди сж браз-

дили съ вѣкове подъ синьото небе на Добруджа. Днесъ населиха въ роднитѣ имъ огнища, между тѣхъ пришълци—чужденци, които ги убиватъ, грабятъ безчестиятъ. . .

А ние все мълчимъ, защо? За да угодимъ нѣкому ли, или пъкъ защото ги забравихме, отрекохме ги, че сж наши братя, отъ нашата плътъ и кръвъ?

Тогава нека имъ го кажемъ, за да престанатъ да очакватъ. А ако ли, насъ ни боли, ако ли все още продължаваме да се чувствуваме българи, и въ жилитѣ ни тече българска кръвъ и като такива да живѣемъ съ мъката, желанията, тежненията на българския, националния ни духъ, нека бждемъ будни стражи и въ тежки дни, дни на изпитания и мъки имъ помогнемъ!

Нека ни поучи тѣхния имъ жестъ!

А. Костовъ

Щомъ не преставате ще говоримъ и ние

Ще говоримъ, защото трѣбва да Ви ивобличимъ другари и другарки въ Вашата предателска и провокаторска дѣйностъ—защото загубили чувството на срамъ, Вие трѣбите на лѣво и дѣсно за В. Д. Р. О., за убийци, развратници, карьеристи, а не виждате, че въ Вашитѣ редове сж тѣ сжщитѣ, най-безкрупулни, цинични и мръсни. Че Вий всички до единъ сте такива, замесени отъ едно тѣсто отъ III-я московски интернационалъ.

* *

Нѣма, банди на В. Д. Р. О. — има национална идея — идеята за обединението на цѣлокупния български народъ и сплотенитѣ усилия на всичко здраво мислящо, патриотично, чисто българско.

Има идеалъ — свободата на Добруджа, въ скута на майката България и добруджански синове, го-

това до саможертва, за извоюването ѝ!

И щомъ като толкова много обичате да говорите за В. Д. Р. О. защо не кажете нѣщо и за Вашето Д. Р. О., скжпо платено, не, нѣщо повече, специално създадено отъ болшевишката централа въ Виена, за да предателствува и конспирира противъ България и противъ Добруджа.

Д. Р. О., начело на което бѣше „чувствения герой Дочо“, а настоящемъ сте Вий, жалки знаменосци! Сжщия този Дочо, който отлично охранванъ отъ златнитѣ червонци въ самозабравата си отиде до тамъ, че смѣтна, че е долшло врѣмето да установява съвѣтски режимъ съ пролеттрска диктатура, та даде ултиматумъ, предяви искания и условия на официалната българска властъ.

И когато сжщата тази властъ за

да запази свое пресгижъ, поиска отъ воеводата Ви Дочо да преустанови своята дѣйностъ на болшевишки агентъ, провокаторъ, и той не спрѣ, защото бѣше вече много се ангажиралъ съ идеолозитѣ отъ Москва, обявиха го за разбойникъ, а той беше убитъ не отъ банда на В. Д. Р. О. а отъ официалната българска властъ, и при това най-главното и най-жалкото изоставенъ отъ славнитѣ революционери и ратници въ тържеството на пролетарската диктатура, отъ най-близкитѣ си, на гледъ иначе герои смѣли, като напримеръ, страшната сърна, която не сварила да бѣга забравяйки и другарския дългъ и идеята Ви, която той съ своя мантилетъ много малко може да разбира. Ами какво да кажемъ за връзкитѣ на Д. Р. О. въ миналото съ разбойническитѣ банди на Курдоолу, Пюскиюллията, Суровъ и пр? защо тогава не излѣзохте да го подкрепите съ Вашето перо, мисълъ и Вашитѣ летящи отряди и групи отъ младежи. Кждѣ се бѣхте скрили младежи добрудж. и не добруджанци комунистични конспиратори нали въ София около прочутия Ви младежки добруджански съюзъ? Или се задоволявате да имъ изпращате манерки, облѣкло, екипировка на „страшнитѣ чети на Д. Р. О.“ да ги подслоняваше въ салонитѣ на Алказаръ? Отъ гдѣ се взе това тупе сега да лѣте крокодилски сълзи, или сте въ ролята на плащанитѣ въ древнитѣ врѣмена жени, оплаквачки по случай на смъртъ?

* *

Ами продажния листъ мемоаръ на Д. Р. О., редактиранъ и печатанъ може би въ редакцията на „Федерационъ Балканикъ“, кой го плаща, та насъ винитѣ въ продажничество. Кой издържа Вашето знаме — кой Ви плаща вашитѣ тлѣсти заплати на редактори организатори и пр. та отъ кжде на кжде насъ вините въ карьеризъмъ, ний, които съ личнитѣ си средства и жертви се боримъ срещу Васъ продажни типове, пияници гамени, скжпо субсидирани, за Вашата предателска и провокаторска дѣйностъ отъ Москва.

Развратници — смѣшно — нѣ-
маше по голѣмъ развратникъ
циникъ отъ любимия ви герой
Дочо! А днесъ въ Варна на чело
на нѣколкото Ви идейни другари,
и Вашъ организаторъ, стои най-
голѣмия развратникъ, който въ
моментъ на най-голѣма семейна
скръбъ, посегна и изнасили чужда
жена! А знаемъ редица още „слав-
ни“ имена на Ваши герои които
блудствуваха като най-долни раз-
вратници.

Та вий сте все чисти и невинни
гжлжбици. * *

Слѣдъ като успѣшно завърши
своята „търговска“ мисия въ Бер-
линъ при Петъръ Нейчевъ, стария
грѣшникъ Д. Вичевъ, за да оправ-
дае наново отпуснатитѣ му суб-
сидии почна да издава своя па-
сквилъ пълень съ болшевишки ци-
низъмъ и провокаторство „Свобод-
на Добруджа“. И вече открито из-
лиза на позиция и пледира каузата
на болшевишкото Д. Р. О. — Нѣ-
що повече ние и не искахме както
отъ него, така и отъ младежитѣ до-
бруджанци“.

Много добре, сега сме вече на
ясно, кой кому служи и кого инспи-
риратъ насъ ли около „Ст. Кара-
джата“ или васъ продажничко Д-ръ
Вичевъ.

Допжти ще пишемъ за васъ
малко повече!

Зовъ, къмъ младитѣ: Добруджанки и Добруджанци и майкитѣ имъ

... „И твойтѣ сълзи и
мъченическата ти кръвъ
ще освѣтятъ житейски-
ятъ пжтъ и ще сочатъ
на човѣчеството къмъ
свобода, правда и миръ“

Млади синове на заробенъ
кжтъ, обковани деца въ теж-
китѣ вериги на робството—гне-
тующе душата на свободния и
борчески духъ на добруджа-
неца къмъ Васъ отправямъ
апелъ и слагамъ тежката ржка
на съвестята.

Сплотете се!

Разберете, че сте рожба на
Добруджа, дѣца на оня кржсто-
пжтъ, гдето сж устремени алч-
нитѣ погледи на всички европей-
ски народи, гордейте се, не бѣ-
гайте отъ тамъ гдето всички
искатъ да отидатъ.

Младежи!

Надежда скжпа на роденъ край
— къмъ Васъ погледа на роба
е отправенъ и Ви моли къмъ
неуморенъ трудъ за родината,
нека чрезъ просвета и култура,
но съ духа на „Караджата“ из-
разенъ въ пламенитѣ му слова...

„Ний идваме да покажемъ какъ
се мре за свободата на роба,
но не и да победимъ Турската
империя“... и издигнемъ знамето
на съзнанието добруджанско и
повдигнемъ здрави мишци за
свободата по златния ни роденъ
кжтъ—Добруджа.

И ти майко Добруджанска въ
скути съ рожба невръстна, ка-
ли се въ нещастията и разбери
— оная зла прокоба зовяща се
— „Животъ“. — Не можешъ
надви—но детото, скжпия жи-
вотъ, откжснатъ отъ твоята
плътъ, преди мама, тати, да про-
мълви, Добруджанецъ съмъ на-
учи го, да рече и че отъ Доб-
руджански кжтъ по хубавъ нѣ-
ма на свѣтътъ.

Млади, Добруджанки и Доб-
руджанци,

Образувайте младежки прос-
вѣтни, културни групи при Доб-

НА СЕЛО

По случай деньтъ на детето.

Мина есенъта. Нито войскитѣ,
нито бай Василъ се върнаха. Вой-
ната бѣше се свършила, макаръ да
казваха всички, че малко ще трае.
Не се върнаха и презъ зимата.

„Не бой се, татко, — пишеше
Петьо на баща си. — Всичко е на
редъ. Азъ съмъ вече голѣмъ и ра-
бота като тебе“.

На пролѣтъ засѣха нивитѣ. Ми-
на Великденъ и Гергьовденъ. Не
приличаха на празници. Никой не
се върна. Стрина Василица впрѣ-
гаше всѣки день и отиваше съ Петя
на черкова.

Единъ день бай Гавраилъ мина,
слѣзе отъ коня си и се спрѣ до
вратнята. Никога не е правилъ
това.

— Имате ли хаберъ отъ Бай
Василя?

— Нѣмаме, рече стрина Васи-
лица.

Чичо Гавраилъ се качи на коня
и замина.

Подиръ една недѣля пакъ спрѣ
и пакъ попита:

— Имате ли хаберъ отъ бай
Васила?

— Нѣмаме.

Бай Гавраилъ не се върна вече
и не ги попита никога.

— „Да видишъ, татко, какви сж
чудесни нивитѣ. Много ще родятъ
тази година. Зимницитѣ ми идатъ
до рамо, класоветѣ братили. Ела си
за харманъ, защото не знаемъ где
ще сложимъ житото“.

Писмата на Петя потъваха въ
праздното. Гълташе ги нѣщо, за-
щото не дойде отговоръ.

Единъ день се разчу: ромжнска
войска минава. Стрина Василица
затвори вратитѣ, прибра Петя и
братчето му. Вечеръта дойдоха ро-

мжнски войници, взеха отъ курника
яйца и кокошки. Разтарашуваха изъ
стаитѣ. Петьовата майка имъ даде
възглавници и постилка и всичко,
което поискаха за ядене. Слава
Богу, че не останаха въ кжщи при
тѣхъ.

На другия день си отидоха, ала
въ село остана ромжнска стража.
Чуди се Петьо и си мисли: вед-
нѣжъ да се върнатъ татковци!

Ала не стана както Петьо ми-
слеше. Войната се свърши, дойдо-
ха сѣ селянитѣ, ала бай Василъ не
се върна. Гробътъ му билъ тамъ
при Бѣлото море.

Нѣма да види селото си, чиф-
лика си, нѣма да обиколи нивитѣ,
нѣма да се радва на порастналото
си момче. Да го потуца по рамото,
че е стопанувало безъ него. Чужда
прѣстъ е затиснала очитѣ и гър-
дитѣ му.

Всѣки день стрина Василица па-

руджанският д-ва, влейте жива струя от енергия въ двата на бащите си и тогава разума и силата младенческа, впрегнати въ едно ще изтеглят колесницата на свободата.

Горчивъ срамъ некъ изгори тѣлото на всѣки който за моментъ забрави, че е рожба на поробенъ кѣтъ—и че носи хубавото име Добруджанецъ. С.

ОТВОРЕНО ПИСМО за една воденица

Колко сме смѣшни! Жертвуваме отъ душата си една стотна частъ и мислимъ, че градимъ храма на Добруджанската вѣра. Всички сме слохоотливи. Всички напѣтваме другитѣ, само критикуваме. И оставяме годинитѣ да се изнизватъ.

Чакаме.

Кого?

Добруджанския Месия ли?

(О, ако той наистина е между ни, отдавна трѣбваше да ни прогони отъ храма Господень!)

Или нашата рождена Майка, която палачитѣ на добруджанската Свобода сж оковали въ вериги?..

Чакаме. И крещимъ:

—Воденицата не мели?

Така е.

Водитѣ ѝ сж намалѣли. Много ручейчета и ручей стоятъ на страни отъ тѣхъ. Трѣбва всички добруджанци да влеятъ усилията си въ руслото на добруджанската емиграция. Стига сме очаквали чудеса.

Воденицата запустява.

Водата ѝ трѣбва да се увеличи.

Защото никой самъ не може да завърти тежкитѣ ѝ воденични камъни. Време е да надраснимъ слабоститѣ си. И напѣтвани отъ една воля, понесени върху крилата на стихията, която се казва "синовна преданостъ" предъ дѣлото на Добруджа — нека воюваме, нека се боримъ за щастieto ѝ.

Въ него е заключена нашата радостъ.

И тогава нѣма да си пишемъ безрадостни писма. Когато се срещаме на кръстопѣтищата на живота нѣма да се оплакваме. Тогава весело ще се здрависваме. И въ очитѣ ни ще гори преданостъ и любовъ. Тогава неуморно, камѣкъ по камѣкъ, ще изграждаме благоприличието, бждащето и свободата на Добруджа.

И воденицата ще мели.

Защото добруджанското движение ще разгърне мъжеството и силата на своята стихия. Розморенъ.

Организационенъ животъ

Младежката група „Ст. Караджа“ — при д-во Добруджа, започва своитѣ редовни седмични излети въ околноститѣ на Варна.

Такъвъ е устроенъ за 2 и 3 юний до мѣстността „Аладжа-монастиръ“ съ сборенъ пунктъ добруджански кварталъ предъ кръчмата на Ив. Илиевъ — трѣгване сжбота 2 того 8 часа вечерята.

Поради заминаването на председателя на Млад. група „Ст. Караджа“ — Ив. Ст. Поповъ последния си е подалъ оставката, като за такъвъ е преизбранъ г. Атанасъ Костовъ. Пожелаваме му ползотворна дейностъ всредъ добруджанската младежъ.

Фондъ сп. „Ст. Караджа“

Цвѣтановъ — Русе 100 лв.

Четете и разпространявайте
добруджанското младежко списание
„Стефанъ Караджа“

Печ. „Войниковъ“ — Варна.

ли свѣщъ и всѣки день плаче. Очитѣ ѝ се издѣлбаха. Клепачитѣ ѝ станаха червени.

Ала се случи и друго нѣщо, още по-страшно. Дойде хаберъ, че Добруджа станала ромжнска.

Петьо остана грѣмнатъ. Какъ можеше да бжде това? Господъ имъ даде тая земя, за тѣхъ я благослови, а сега чужди хора имъ я взематъ.

— Божичко, молѣше се Петьо, не имъ позволявай, не имъ давай да стоятъ тука. Бива ли сега да ни взематъ земята! Нали нашитѣ отъ война се върнаха, нали сж уморени, нали сж ранени. Толкова се затжжили за земята си, а сега да я намѣрятъ робска!

Ала не помогна и Петьовата молитва. Понѣкога се мъчеше горкото момче да разбере, ала не можеше. — Мисълта му се блѣскаше, като птичка въ клетка.

Минаха три години. Петьо нищо не разбра. Само мъжа му бѣше и само се чудѣше, какъ може чучулигата да пѣе по-рано. Не вижда ли, че хората не сж весели. Вече не свирятъ съ кавали както по-рано. Не се вие хоро, момичетата не пѣятъ по седѣнки и кладенци.

— Кой знае, мислѣше си Петьо. Може пъкъ отъ надежда да пѣе.

Скоро изчезна и надеждата. Петьови нѣмаха училище и трѣбваше да криятъ българскитѣ книги.

Чучулигата пѣе на своя езикъ, а той не бива на своя да се учи. Защо го излѣга тогава чучулигата?

Ала тя не го излѣга. Единъ день дойде новината: братята, българитѣ идатъ. Кжщитѣ на хората светнаха, защото всичкитѣ кандила бѣха запалени.

А ромжнитѣ събраха всичкитѣ коне, колкото ги имаше въ цѣла Добруджа, всичкитѣ крави и воло-

ве и стадата овци и съ голѣми камшици ги закараха нѣкъде. Петьо дълго чуваше мученето и цвиленето. Въ ушитѣ му остана проточеното блѣне на овцетѣ.

— Трѣбва да сж утѣпкани всичкитѣ полета и ниви. Трѣбва да сж изпоплашили всичкитѣ птичета и животни!

Опустѣ Добруджа!

Единъ день прибраха кметоветѣ отъ селата и първенцитѣ и ги закараха нѣкъде съ стражари. Горкиятъ бай Гавраилъ, закараха и него. Пенкови избѣгали на нѣкъде.

Тогава стрина Василица прибра децата и се промъкна въ града. Тя бѣше дала много пари на ромжнския стражаръ, за да я пусне.

Остана чифликътъ самичкъ съ празния дворъ. Само шестѣхъ рунтави кучета се разхождаха наоколо и го вардѣха. Доре Габе

Добруджанката въ литературата

Р. Тенева—Северина

Отдавна работи тя въ българската литература. Много нейни „стихотворения“ сж печатни още въ първитъ годишници на сп. „Демократически прегледъ“.

Напоследъкъ Северина издаде частъ отъ работитъ си въ отдѣлна книга—„Снѣжни върхове“, извадки отъ която даваме на друго мѣсто.

Родена въ Силистра, дълги години слушала кротката пѣсень на Дунава и тихата мелодия на изкласилитъ добруджански нива, въ своитъ малки пѣсни, които мнозина погрѣшно наричатъ стихотворения въ проза, Р. Тенева—Северина често затрогва мотиви изъ родна Добруджа,—голѣмата човѣчностъ и природното добродушие на добруджанскитъ българи, най-после, необозримитъ небосклони на Добруджа, приспивната милосърдна пѣсень на сладкогласнитъ ѝ кавали и красотата на упоителнитъ добруджански вечери.

Името на Северина е почти непознато на добруджанската емиграция. Тя не се радва и на популярностъ. Може би, защото нейното творчество изисква една публика съ вѣренъ усетъ за хубавото, която у насъ за сега почти липсва.

Султана Р. Петрова

Малцина отъ насъ сж чели извънредно интереснитъ ѝ „Спомени“, които на времето обърнаха вниманието на всички вещи ценители на хубавото. Тѣ не само, че сж написани талантиливо, но и съ вкусъ, като да сж дѣло на опитенъ разказвачъ.

Книгата на нашата заслужила добруджанка, сега председателка на Соф. дамски комитетъ, въ скоро време бѣ преведена на нѣколко чужди езици. Това е лишно доказателство, както за вниманието, така и за таланта, които общественото мнение у насъ и въ чужбина ѝ засвидетелствуваха.

Ние можемъ само да се гордѣемъ за всичко това. Нашата добруджанка, особено чрезъ творческото дѣло на Дора Габе, днесъ е всеобщо уважавана и ценена. Нека по младитъ добруджанки почерпять упование отъ това. И вмѣсто да разпиляватъ талантъ и сили за цели, чужди на Добруджа, още до като е рано нека се предадатъ въ служба на великото освободително движение за брата робъ.

Чукъ

Изъ „Хайдушка свирка“

Доста пуста опустѣла,
Горо, си стояла!
Я развий вѣковни буки,
слупени кжщурки
да напуснатъ башъ юнаци,
кървави байраци
да развѣятъ, да ми екнешъ —
за бунтъ да запѣешъ!...

Доста, ниво, почерняла,
угаръ си стояла!
Я развий класъ три аршина,
да мина съ дружина,
готованци, приуданци,
още конекрадци,
лелѣ, да си найдатъ еша —
отъ бѣсъ да имъ режа!...

Доста, майко си щуряла,
едри сълзи лѣла!
Я хвърли туй черно було —
вредомъ се разчуло,
село нѣйде, че горѣло;
то се е видѣло...
замеси за момци коли
и недей ме жали!...

Г. Казанджиевъ

Добруджанецо! Не оставай вънъ отъ редоветъ на организираната добруджанска емиграция.

Брабанцио

КУЛФАРА

Не се знае отде носи това име пълноводната и богата съ разстятелностъ долчинка край десетия км. по шосето Силистра — Добричъ.

Обрадена е отъ безлесното плато, което Дунава отдѣля отъ тепсийната влашка степъ. Това плато съ своитъ могили напомня спокойната Добруджанска площъ, а долчината Кулфара свѣжъ оазисъ всрѣдъ него.

Изкачишъ ли се на единъ отъ брѣговетъ на долчинката, предъ тебе се открива на сѣверъ необозрима равнина, която се слива съ влашката отвѣдъ Дунава, а на югъ само на 5 — 6 км. се вижда зачалото на делиорманскитъ възвишения, канаристи и гористи. Лѣтѣ горичкитъ като китни кадифени кждри кичатъ главитъ на тия хълмисти възвише-

ния, а стройния имъ станъ е покритъ съ злато-желти ниви като сърмшити сукмани.

Тѣй накичени хълмоветъ изгедатъ като скжпи свадбари. Вакли стада сжщи бѣли седефи се струятъ по широки ясно зелени поляни...

Тихъ, благосклоненъ кжтъ... каква шестореда жаръ пшеница ти раждашъ, колко весели стада отхранвашъ и колко любовни шепоти огласятъ твоитъ недра! Тука мжчно се различава ромона на ручейчето горско отъ нѣжния шепотъ на пѣстропола гиздосия. Тукъ и плачътъ е пѣсень, а пѣсеньта е винѣги мелонхолна. Героятъ е винаги младъ Стоянъ съ конче хранено, геронитъ — булче младо, майка стара, мила сестрица. Тъмната сила — пашата,

русчущката — фонътъ поле широко и краятъ окови и влажна тъмница.

Тукъ свирката на невръстно овчарче зиме замѣстя сладката пѣсень на коса и обилната радостъ на ластовичката; а лѣте се сливатъ тия пѣсни и струва ти се че се намирашъ въ безкрайното царство на птичкитъ. Да, толкова сж сходни волната пѣсень на чучулигата въ ведри небеса съ смѣхътъ и пѣсеньта на дивна жетварка.

Лѣте, кога слънцето съ обилни шепи запилѣе лжчи по хълмоветъ и равнищата, то вече сварва накацали като нѣкакви мистични птички жетварки съ алени пѣстрошити престилки и бѣли забрадки.

Като снемешъ погледъ отъ тия китни възвишения и се заглеждашъ въ Кулфарата, предъ тебе се открива друга картина още по-хубава и по-приятна.

Пищни овощни и зеленчукови

Изъ „Снѣжни върхове“

Жалба Батанъ

Нѣжно, крѣхко цвѣте.

То не е устояло на слабата буря.

Другитѣ цвѣта около него, вече тордо сж издигнали главици и се усмихватъ на слънцето следъ бурята...

Само то, съ пречупено стѣбълце е допряло клонки до земята, като да търси още помощ...

Каква жалба е имало въ последната минута? Какво е искало да пришепне на родната майка земя?

Може би, то е потреперало за последенъ пътъ за своята далечна родина, кждето вѣтъра не кърши, а милва, кждето въздуха е прозраченъ и небето лазурно, свѣтло?...

По каква случайностъ на сѣдбата, то е останало въ тая сурова чужбина за него?

Кой е сгрѣшилъ съ него?

Развихриха се тъмни сили по земята.

Демони.

Безъ жалъ, безъ милость, съ студената жестокость въ очитѣ.

И клаха.

Не имъ потрѣпна ржката отъ кърви опръскана, не потрепера сърцето каменно!

Глави отсечени.

И после?

Орли да имъ кълватъ очитѣ и кучета месата имъ да кжсатъ....

О, народъ!

Мъртавъ вече, забиха ти копие въ ребрата, да се увѣрятъ въ смъртъта ти вторий пътъ!

Б. Р. Авторката на горнитѣ стихотворения въ проза е добруджанка родена въ гр. Силистра, на друго мѣсто даваме бележка за творчеството ѝ

Чия е Добруджа?

Продължение отъ бр. 9

Берлинскиятъ конгресъ направилъ на Ромжния единъ по-голямъ даръ отколкото ѝ било обѣщано въ С.-Стефанския договоръ и това

Европа е направила не отъ нѣкои исторически и етнографически права, но за да препречатъ пътя на рускитѣ аспирации къмъ Цариградъ,

градини, богато наситена атмосфера отъ сладкъ розовъ дѣхъ, макъ и гергини, шиби, алтънки и лѣвска устица, и пчелици катъ златенъ дѣждъ се сипятъ по тѣхъ.

Спретно ханче съ разкошни кьошкчета и веранди, втънало въ зеленина и цвѣтъ — проблѣсватъ фантастичнитѣ пера на павунитѣ, презъ клонетѣ на обилно родила зарзала... Тихо едва чуто шепти по средата на долчинката рѣчица, въ стройни редици върби отпуснали клоне като на молитва по които цвърчатъ немирни врабци. Далече по равно шосе на стотини гласа въ сладки съзвучия пѣятъ звънциѣ на летящи файтони, звънливо пѣятъ тънки чиличени чампари на товарни желѣзни каруци, возени отъ хранени коне....

Кулфара....

Туй име никой не знае отгдето произхожда.

Въ юношество, когато свирката и ножътъ все на кръста ми втъкнати бѣха — съ свирката либе мамѣхъ, а съ ножътъ отъ луди гидии го пазѣхъ, въ тая кипящо вино възраст, баща ми разправяше за Кулфара.

До колко гидийска паметъ помни, ще разправа и азъ.

Нѣкога, въ далече отминали години, явилъ се по тия мѣста босъ, гологлавъ постникъ, въ дълго кебе загънатъ. Въ погледа му никой нивга не е прониквалъ.

На височинкитѣ, отдѣто започва Кулфарата той чардаче съградилъ; отъ палящи лжчи да го пази, копналь и предъ чардачето изворъ сладкъ, студенъ бликналь, потекла по долчинката рѣчица.

Всѣка сутринъ при изгрѣвъ слънце той възправяль костеливи ржце нагоре, зашепвалъ благословия нѣкаква надъ изворчето и давалъ мѣ-

които би пречили на европейцитѣ — ето защо тѣ пожертвували и бждащето на България. Но въпрѣки националното чувство, че Добруджа не имъ принадлежи и не може за винаги да имъ принадлежи; въпрѣки загубата на Бесарабия „свещения егоизъмъ“ и правото на страната да уталожи народното вълнение Когалничеану и Братиану решили да приематъ анексията.

На 14.XI 1878 год. принцъ Каролъ е публикувалъ въ Браила единъ манифестъ къмъ жителитѣ на Добруджа, подписанъ отъ Когалничеану. Между другото е казано: „Великитѣ европейски сили присѣдиниха Вашето отечество къмъ Ромжния по силата на Берлинския договоръ. Ние не влизаме въ Вашата страна, стѣжпена ни отъ Европа, като победители. Вие знаете, че много ромжнска кръвь се проля за освобождението на народитѣ оттатѣкъ Добруджа“.

Но въ тся манифестъ всичко е било лицемѣрно, тъй като нищо отъ писаното въ него не е било спазено. Това се вижда отъ самата администрация, отъ самото управление въ Добруджа, отъ което се възмущавали и самитѣ държавни мжже. Когалничеану казва: „Тази земя откъсната и дадена вмѣсто Бесарабия пѣшка подъ натиска на ромжнскитѣ чиновници тамъ, кои-

ничка кратунка всѣки разслабенъ да черпне една само и като полѣе болно мѣсто, или изпие водата, въ мигъ облегченъ се чувствувалъ.

Прочулъ се безимения постникъ и отъ вси страни рѣки отъ кертани и пешаки мурнали къмъ целебния изворъ.

Тръгнали отъ далечна, равна Влахия прѣко Дунавъ, отъ гориста Мизия, отъ Тракия презъ Балкана, турци отъ Анадола, татари отъ Кавказа, рошави Унгри чакъ презъ влашко насамъ. Платото надъ долчинката се пропѣстрило отъ шатри — смѣсили се езици и носии, болки и стенания.

Всѣки чакаль редъ сутринъ следъ постникова благословия кратунка вода да гребне.

Хиляди ржце кръстосани сж се протегали къмъ изворчето, гребели по цѣли дни сакати, прокажени слѣпи, неджги, а изворчето не прѣ-

то сж по-лоши и отъ турцитѣ. Докато турцитѣ изхвърлиха еничерството въ страната, то ромжичитѣ го дадоха въ лицето на единъ неограниченъ „префектъ“, за да запази Добруджа отъ Българитѣ“.

Този страхъ е билъ измисленъ отъ Мих. Когалничану, който издалъ 1880 г. стѣмения отъ Братиано законъ, по жестокостъ не познатъ дори и въ Турция, чиято главна целъ е била, пълното претопяване на българщината въ Добруджа. Този законъ, той е искалъ да прокара безъ насилие, обаче, това не е било възможно при пълното различие на двата народа. Прилагането съ насилие законитѣ въ страната се вижда съ въпроса за българската черква. Единъ отъ членоветѣ на Берлинския договоръ е признавалъ българската черква, начело съ български владика въ Силистра. Обаче ромжичитѣ налагатъ на българитѣ да признаятъ за свой духовенъ глава, ромжиския митрополитъ, ромжиска иерархия, като въ единъ день самъ кралъ Каролъ, заедно съ министритѣ си и Галацкия митрополитъ влизатъ въ българската черква въ Тулча. Между българитѣ въ Добруджа зацарувало едно упорито вълнение. Българското училищно настоятел-

ство изпраща една депутация при Когалничану, за да му заявятъ, че тѣ си иматъ свой духовенъ глава, и че имъ е невъзможно да признаятъ другъ. Обаче той имъ отговаря:

„не може да има освенъ една православна черква въ Ромжния, азъ не признавамъ българското отлжчване. Този комуто не му се нрави това, нека си върви въ България!“ Новия духовенъ режимъ е билъ наложенъ на жителитѣ отъ Добруджа по единъ бруталенъ начинъ, отправянь само срещу българитѣ; това издава ромжиския менталитетъ, съ който тѣ се промжкватъ въ Добруджа, като неприятели на българитѣ, когато по отношение на гърци и руси не е било така.

Следва

ХРОНИКА

Редакционния комитетъ на сп. „Ст. Караджа“, горешо апелира къмъ всички дружества и абонати неиздължили се до сега да побързатъ съ отчитането на излезлитѣ броеве съ което ще допринесатъ много за редовното излизане на списанието, което е съ значително задължение къмъ печатницата.

схваля никога. Казано било, всѣки само по кратунка да гребва, защото, гребне ли нѣкой по-вече, изворчето ще прѣсѣхне и чудо ще стане. Алчния влахъ гребналъ еднажъ безъ да го съзрѣ нѣкой двѣ кратунки зеръ отъ нечувана и невиджана болестъ, той страдалъ отъ струпей гнойни — де може една кратунка да го измие, излѣчи? Тозъ часъ извора почналъ да сълзи само и почнала кратунката тиня черна да гребне. И който гребналъ отъ тая тиня намѣсто облекчение потежки болки и мжки го налѣгвали и падвалъ въ спазми и гърчения предъ извора, кждето станали трупъ връзъ трупъ грамада. Пропълзѣла тогава отъ дъното на изворчето змия черна грамадна, провлекла се презъ умиращи трупове и право при чардачето на постника, овива се около изнемошѣло му тѣло, прѣстѣга му костеливи ржце и насочва уста право къмъ уста му. Разбегала се пѣстрата панаирска сбирщина отъ неджгави — плачъ и стонъ

ечали небесата. Голѣми пламъци се издигнали до небето люмнали бараки леки, цѣлата плодородна долчина станала пепелище, наоколо селища близки и далечни запустѣли, и дълги години пустѣла долчината, изминали врѣмената, изворчето си течало и рекичката оросявала долчината, зацѣвтѣлъ пакъ животъ въ нея, животъ пѣсень.

Така бѣ до преди години, но ако днесъ пжтникъ се отправи отъ Добричъ за Силистра и стигне до Кулфарата погледътъ му ще се спре на купища развалини. Хубавото ханче съ пицнитѣ градини около него сж равни съ земята, нѣма ги павунитѣ, нѣма ги розитѣ, стърчатъ разрушени стени повторени сж времената на безимения постникъ. Нѣкаква стихия е минала отукъ подплашена отъ черна змия.

Изсѣчени, повалени сж редицата върби и само рѣчицата не ромони, а плаче като че ли низъ долчината.

Силистра, ноември 1916 г.

Приятно ни е да съобщимъ, че нашия сънародникъ и деенъ членъ въ добруджанското движение отъ гр. Тулча Иванъ х. Ивановъ се е венчалъ на 27 май въ гр. Русе съ симпатичната г-ца Недѣлка Ив. Рибарова.

Нека младоженцитѣ не забравятъ да мислятъ и за въ бждаще за равна и златна Добруджа, а ведно съ удвоени сили заработятъ съ новъ ентузиазъмъ за свободата на скжпата имъ родина.

Дължимъ да съобщимъ на бѣжанството въ Варненско, че инспектора по оземляването г. Д. Стаматовъ—добруджанецъ изъ Силистра е премѣстенъ отъ гр. Варна въ гр. Плѣвенъ по единственната причина, че е проявилъ усърдностъ и старание за правилното оземляване на бѣжанството въ Варненско, споредъ което става ясно, че дирекцията на бѣжанцитѣ нѣма интересъ това да става така.

Нашитѣ съжаления.

Билетитѣ отъ лотарията „Постройка Добруджански домъ паметникъ“ — сж вече пуснати въ продажба. Като единия струва 10 лв. Желателно е добруджанцитѣ да проявятъ по-голѣма пожертвувателностъ за да може най-после добруджанската емиграция да изготви своя фаръ — на Добруджа.

Другарска жалейка

Днесъ 1 юний се отдѣли отъ насъ незабравимия ни другаръ, членъ на Млад. група

Христо Ст. Велевъ добруджанецъ

Тѣкмо въ разцвѣта на своето юношество, подготвяйки се да бжде полезенъ и на поробената си родина, неумолимата гостенка — смъртъта го грабна за винаги отъ нашитѣ редове.

Миръ на прахътъ му.

Отъ Младеж. група „Ст. Караджа при д-во „Добруджа“ Варна.